

Suomenlahden uistelijat ry:n vastaus kalastusasetukseen - 27.4.2015

SUOMENLAHDEN UISTELIJAT RY on perustettu v. 1988 (myöhemmin SLU). Seuran perustamisen tarkoituksena oli aikaansaada järjestö, joka poliittisista tahoista riippumattomana pystyisi ajamaan viehekalastajan etuja. SLU olikin vahvasti mukana läänikohtaisen vieheluvan edistämisessä ja siten mahdollistaen vapaa-ajankalastajien harrastusmahdollisuuksien paranemisen. SLU järjestää vuosittain myös avoimet merilohen uistelukilpailut Helsingissä yhteistyökumppaneiden kanssa. Tapahtuman nimenä on Suomenlahti Trolling Contest ja tässä kisassa ratkotaan myös joka toinen vuosi merilohen uistelun EM-titteli.

Seuran jäseniä yhdistää vahvasti lohikalojen vetouistelu, mutta lähes poikkeuksetta he ovat aktiivisia myös muissa vapaa-ajan kalastusmuodoissa. Useimmat ovat panostaneet erittäin mittavasti harrastukseensa sekä ajallisesti että rahallisesti. Esille tullut kalastusasetus toi paljon keskustelua seuran jäsenistössä ja sitä lisäsi julkitulleen kalastusasetuksen keskeneräisyys.

Pääperiaatteet kalastusasetukselle

SLU haluaa tuoda esille näkökantansa seuraavaan kalastusasetukseen, minkä päivittämiseen nähdään myös selkeä tarve. Näkökantaa ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Kestävät kalakannat ja kalastus siten, että molempien edellytykset paranevat vuosittain. Kalastusasetuksen tulee tarjota luonnonkannoille paremmat mahdollisuudet kehittyä sekä seuraavan kalastuskauden olevan keskimäärin aina edellistä kalastuskautta parempi vaarantamatta seuraavia kalastuskausia.
- Tuki-istutustoiminnan tulisi vastata lajiin kohdistuvaa kalastuspainetta. Tällä vältetään liiallisten istutusten aiheuttamalta kitukasvuisuudelta ja panostetaan suurimman kalastuspaineen ja kasvupotentiaalin kaloihin.
- Liiallista säätelyä ilman selkeää laajakatseista perustelua tulee välttää.
- Kalastuksenvalvonnan puute ei voi olla peruste jättää määräämättä rajoituksia. Kalastusvalvonta on todettu SLU:n jäsenien keskuudessa erittäin harvinaiseksi ja luotamme enemmistöön sääntöjen noudattamisessa. Toivomme kovempia rangaistuksia sääntöjen rikkomisesta ja kalastuslupavarojen ohjaamista valvontaan teottomien istutusten sijasta.
- Tutkijoiden mielipiteet ja tutkimustulokset tulee ottaa huomioon kalojen luonnollisen lisääntymisen ja kalakantojen vahvistumisen varmistamiseksi. Kalastusrajoitusten tulee turvata luonnonkutu poikkeuksetta. Liian alhaiset alमित eivät ole kestävä kalakannan perusteita ja hyödyttävät vain kalankasvatustoimintaa.

- Säännöt eivät saisi asettaa eri kalastusmuotoja epätasa-arvoiseen asemaan. Verkkokalastusta on koskettava eri säännöt rauhoitettujen vaelluskalojen osalta, koska verkkoon jääneiden kalojen vapauttaminen elävänä ei ole mahdollista.
- Isommat kalat tarjoavat vapaa-ajankalastajille tärkeitä elämyksiä pyyntitapahtumassa ja muistoissa. Uistelijoille ne ovat haasteellisimpia saada ottamaan pyydykseen ja vaikeimpia taltuttaa. Ison kalan haave on ehkä se suurin tekijä mikä vie kalastajaa vesille ja kalastusmatkoille ympäri Suomea sekä ulkomaille. Alamitan tulee olla niin suuri, että petokalat ovat päässeet nopean kasvun vaiheeseen.
- Kalan ottaminen saaliiksi, sen käsittely sekä valmistus ja siitä nauttiminen hyvässä seurassa on useille erittäin tärkeä osa harrastuksen kokonaisuutta.
- Suurimpien yksilöiden ylämitta voitaisiin toteuttaa kappalemääräisellä ja aluekohtaisella rajoituksella, mikäli se nähdään tarpeelliseksi. Mahdollisuus ottaa oma ennätyskala saaliiksi koetaan tärkeäksi, mikäli kalastaja näin haluaa tehdä. Ylämittarajoituksia voitaisiin asettaa alueilla missä kalastusopastointi on erittäin vahvaa, jotta elämuskaloja ei tapeta ja elinkeinon harjoittamiselle on siten turvattu asema. Yleinen kalastuskulttuurin muutos enemmän pyydystä ja päästä kalastuksen suuntaan sekä tietoisuus suurien yksilöiden tärkeydestä kudulle vähentää myös tarvetta suurien kalojen totaaliylämitalle.

Valtakunnallinen viehekalastuslupa

SLU:n mielestä valtakunnallisen vieheluvan lisänä tulisi olla mahdollista lunastaa veneen kipparikohtainen uistelulupa mikä antaisi luvan koko veneen miehistölle uistella korkeintaan neljällä vavalla.

Kalastuksenhoitomaksujen käyttökohteet

SLU:n mielestä kalastuksenhoito- ja viehelupamaksujen käyttökohde tulisi olla parannettu, tehokkaampi ja ammattimainen kalastuksenvalvonta millä varmistetaan kutukokoisten kalojen määrän kasvu ja niiden mahdollisuus lisääntyä luontaisesti. Nykyisestä 5-6 miljoonasta eurosta pitäisi riittää varat koko maan kattavaan viiteen kalastuksenvalvonta-alueeseen, missä jokaisessa on kalastuksenvalvojapari liikkuvalla kalustolla varustettuna. Paikallinen valvonta ei toimi kattavasti, koska Suomen kaltaisessa pienien paikkakuntien maassa monikaan ei halua hankalan tai yli-innokkaan valvojan mainetta.

Saaliiksi otettavien kalojen mitta- ja määräsäännöt valtakunnallisella tasolla

Lohi ja taimen

SLU:n esitys taimenen sekä lohien alimitaksi on vähintään 65 senttimetriä sekä meressä että sisävesissä.

SLU ei näe tällä hetkellä tarvetta kappalemääräisille rajoituksille. Mikäli tällainen rajoitus tulisi voimaan tulee sen mahdollistaa vähintään 3 kalaa per kalastaja per vuorokausi.

Sisävesissä on perusteltua vähentää koukkujen määrä kolmeen koukun kärkeen 1.6–15.9 välisenä aikana, jotta alamittaiset vahinkokalat säästyvät silmävaurioilta. Kylmissä vesissä alamittakalojen suhteellinen määrä saaliista on pienempi sekä selviämismahdollisuudet vaurioista paremmat.

Emme suosittele väkäsetöntä koukkua, koska se vaatii kovemmat otteet (siimaan kohdistuva veto pidettävä tiukemmalla) kuin väkäsellisen koukun kanssa. Väkäsettömän koukun kärki tunkeutuu syvemmälle tehden kalaan vakavampia vaurioita. Suosittelemme pieniväkäsellistä kolmihaarakoukkua, millä kalan voi väsyttää hellävaroin ilman pelkoa sen menetyksestä. Tästä aiheesta on myös kansainvälisesti ristiriitaisia tutkimustuloksia.

Poikkeuksena ELY tms. keskuksen antamat kilpailuluvat, missä järjestäjä on varmistanut ylimääräisten kalojen kylmäketjun ja saaliin jatkojalostuksen kaupalliseen käyttöön jos tähän on edellistä vastaavista kilpailuista näyttöä. Kilpailuiden punnitustulokset on toimitettava kilpailuluvan antajalle.

Istutettavien taimenien ja lohien tulee olla eväleikattuja, jotta alueelliset säännöt luonnonkalojen vapautuspakosta, erottamisesta luonnonkannasta tai suosituksista voivat toimia. Seisovien pyydysten silmäkoko tulee vastata alamittaa siten, ettei se pyydystä alamittaista taimenta ja lohta. Kaikki alamittaiset tai rauhoitetut kalat tulee päästää aina takaisin huolimatta siitä onko kala hengissä vai ei. Rasvaevällisten kalojen alueellinen rauhoitus ja vapautuspakko vähentävät jokisuiden ja vaellusreittien verkotusta.

Professori Hannu Lehtosen mukaan nykyinen 60 senttimetrin alamitta saisi olla suurempi. Nyt lohet ja taimenet alkavat vasta saavuttaa kutukypsyyttään 60 senttimetrin koossa ja useimmat ovatkin ensimmäisellä kutukerralla 60–80 senttimetrin mittaisia. SLU on käyttänyt järjestämässään merilohien uistelukilpailussa jo viimevuonna 65 senttimetrin alamittaa, mistä toivomme muiden ottavan mallia. Alamittaisen tai kielletyn saaliin takaisinlaittopakolla varmistetaan, ettei saalista väitetä saadun vahingossa esimerkiksi siikaverkoilla tai koukun vahingoittaneen kalaa niin pahasti, ettei se enää selvinnyt. Taitavat kalastajat osaavat minimoida sivusaaliin ja taidot kertyvät ajan myötä. Alamittojen nosto 60 senttiin on jo tuonut monelle useita positiivisia yllätyksiä erityisesti sisävesillä ja siksi alamittojen noston vastustus näyttää vähentyneen. Taimen ja lohi ovat meressä sekä järvessä erittäin nopeakasvuisia. Kun taimen ja lohi kasvavat meressä tai järvessä 60 senttimetrin mittaan on niiden luonnollisista vihollisista jäljellä enää ihminen ja jossain määrin hylkeet. Viiden senttimetrin kasvuun ei tarvita myöskään montaa lisäkuukautta.

SLU:n jäsenissä on erittäin osaavia uistelijoita ja heillekin on tavanomaista useat niin sanotut tyhjat uistelupäivät lohikalajien uistelussa. Tyypillistä onkin, että saaliitta jäädään useasti kokopäiväisten

kalastusretkien aikana ja onnistuneena päivänä saaliit ylittävät harvoin 2 kalaa. Ensimmäisen kalan tultua ovat toiveet korkealla seuraavasta ja siksi saaliin rajoittaminen yhteen tai kahteen kalaan ei ole kohtuullista. Kalapaikan etsintään kuuluu lohenuistelussa suurin osa ajasta. Kalakontaktit ovat harvoja siitähän huolimatta, että vedossa on useita vieheitä ja veneet muistuttavat ulkonäöltään ryöstökälyaluksia useine vapoineen. Vetouistelun tehottomuuden voi todeta vaikka Helsinki Trolling Contest saalisluetteloon ja osallistujamääriin tutustumalla. Harvat kalakontaktit ovat lisänneet kaluston virittelyyn mahdollistavaa aikaa, mutta kalastustehokkuus ei kasva suoraan verrannollisena vapamäärään. Tärkeintä on hallita oma kalusto ja sovittaa se kulloiseenkin kalastusympäristöön. Mahdollisia vaparajoituksia voidaan antaa sitten vesialueittain nyky mallin mukaisesti.

Harkittavia näkökantoja muiden kalastusmuotojen osalta: koskilla tapahtuvassa perhokalastuksessa eväleikattujen taimenien osalta saattaa olla perusteltua tehdä poikkeuksia. Useimmiten kosken lupatuloilla istutetaan sinne kalastettavaksi pääosin taimenia ja niiden viihtyminen koskissa yli 65 sentin pituisena on kyseenalaista. Tämä poikkeus ei ole myöskään epärealistista muuta kalastusmuotoja kohtaan, koska koskista pyydystetyt eväleikatut taimenet ovat hyvin todennäköisesti koskikalastajien lupatuloilla istutettuja. **SLU:n esitys koskikalastuskohteisiin, missä verkkokalastus on kielletty, on koskikohtainen alamitta eväleikattujen taimenien osalta.**

Kuha

SLU:n esitys kuhan alamitaksi on vähintään 50 senttimetriä sekä meressä että sisävesissä. SLU:n esitys kuturauhoitukseksi on 15.5–15.7 alle 5 metrin syvyisillä vesialueilla tai alueellisesti erikseen mainituilla kutualueilla.

SLU ei esitä kappalemääräisiä rajoituksia. Mikäli tällainen rajoitus tulisi voimaan tulee sen mahdollistaa vähintään 3 kalaa per kalastaja per vuorokausi, mistä 70 cm ylämäärän ylittäviä kaloja saa olla korkeintaan yksi kappale.

Poikkeuksena ELY tms. keskuksen antamat kilpailuluvat, missä järjestäjä on varmistanut ylimääräisten kalojen kylmäketjun ja saaliin jatkojalostuksen kaupalliseen käyttöön jos tähän on edellistä vastaavista kilpailuista näyttöä. Kilpailuiden punnitustulokset on toimitettava kilpailuluvan antajalle.

50 senttimetrin alamitta takaisi jo huomattavasti paremman kutukannan ja kappalerajoitteinen ylämäärä mahdollistaisi suurempienkin kalojen ottamisen kohtuudella. Kuturauhoitus 15.5–15.7 välisenä aikana alle 5 metrin syvyisillä vesialueilla takaisi rauhan kutua vartioiville koiraskuhille sekä varmistaisi kudun onnistumisen. 50 senttimetrin alamitta varmistaisi 2-3 kutukertaa ennen saalisrajoitusta ja tällöin epäonnistunut kutuvuosi ei näkyisi myöhemmin yksittäisen kutuvuoden heikkoutena. Kylminä kesinä kuhanpoikaset eivät ehdi kasvaa tarpeeksi selvitäkseen seuraavasta talvesta.

RKTL:n työraportissa [1] koskien sisävesiä sekä Professori Hannu Lehtosen kommentit merelle suosittavat vahvasti 45-50 senttimetrin alamittaa kuhalle ja verkon minimisilmäkooksi 55-60mm. Ruotsissa alamitan nosto 45 senttimetriin kolminkertaisti ammattikalastajien kuhasaaliin muutamassa vuodessa. Kuhakantojen alamitan nosto mahdollistaisi pidemmällä tähtäimellä luonnollisen lisääntymisen ja siten istutustoiminnan

tarve vähenisi. Tällöin istutustoiminta muuttuisi vain kannan uusimisiin mikäli kanta on jossain päin menetetty. Liiallisesta istutustoiminnasta on Suomessa useita esimerkkejä erityisesti karuissa järvissä, missä ruokaa ei ole kuhille riittävästi tai saalistusolosuhteet eivät ole kuhalle ominaiset ja ne eivät siksi kasva normaalisti [1]. Nykyisiä istutustoimia hallinnoivat kalastuskunnat, missä istutustoiminnan osaaminen ei ole ollut riittävää luonnon tasapainon arvioimiseen.

Isoimmat kalat ovat tärkeitä suvunjatkajia. Pidämme kuitenkin harvinaisena, että kuhien kalastus painottuisi tarkoituksella erityisen suurin yksilöihin saalistarkoituksella. Tässäkin on nähtävissä vapaa-ajankalastajien käytösmallin muutos isojen kalojen vapauttamiseksi. Mahdolliseen ylämittaan tulisi lisätä ylämitan ylittävien kalojen määrä rajoitus 1 kpl / vrk / henkilö. Vastaava malli on käytössä esimerkiksi Kanadassa. Tällöin ylämitta voisi olla alhainen, kuten esimerkiksi 65–70 cm. Kalastuskärpänen puraisee satunnaiskalastajaan usein saadessaan ison sattumakalan. Tällöin olisi vähintäänkin kohtuullista että sen voi viedä mökille muiden ihasteltavaksi, ihmeteltäväksi ja juhla-ateriaksi. Sama koskee aktiivikalastajienkin ennätyskaloja, mistä monet saavat nykyään vapautensa jo ilman rajoitustakin.

Hauki

SLU:n esitys hauen alimitaksi on vähintään 60 senttimetriä.

SLU ei esitä kappalemääräisiä rajoituksia. Mikäli tällainen rajoitus tulisi voimaan tulee sen mahdollistaa vähintään 3 kalaa per kalastaja per vuorokausi, mistä 80 cm ylämitan ylittäviä kaloja saa olla korkeintaan yksi kappale.

Poikkeuksena ELY tms. keskuksen antamat kilpailuluvat, missä järjestäjä on varmistanut ylimääräisten kalojen kylmäketjun ja saaliin jatkojalostuksen kaupalliseen käyttöön jos tähän on edellistä vastaavista kilpailuista näyttöä. Kilpailuiden punnitustulokset on toimitettava kilpailuluvan antajalle.

Käsityksemme mukaan hauki on useissa vesistöissä elinvoimainen kala, mutta hauenkin suhteen on mahdollista parantaa kalakantoja sekä kalastusmahdollisuuksia. Myös hauen osalta tulee varmistaa riittävä kutukoko, jotta pidemmällä tähtäimellä päästään eroon ylimitoitetuista istutuksista ja istutukset kohdistuvat vain kannan palauttamiseen. Ylimitoitettujen istutusten vuoksi hauet saattavat joutua laajentamaan saalistusreviiriään lajille ominaisen ympäristön ulkopuolelta. Suuret yksilöt pitävät osaltaan huolta vesien rehevöitymisestä särkikaloihin kohdistuvan saalistuksen ansiosta. Suurhauki tasapainottaa ainoana petokalanamme suurempikokoisten särkikalokantojen kantaa. Mahdolliseen ylämittaan tulisi yhdistää kappalemääräinen rajoitus.

Yhteenvetotaulukko

Laji	Mittarajoitukset	Määrä- rajoitukset	Koukku rajoitukset	Verkon pienin sallittu silmäkoko	Ajalliset ja alueelliset rajoitukset
Merilohi	65 cm alamitta	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk	Ei rajoitusta	85 mm	Kuturauhoitus joessa kuten nykylaissa.
Meritaimen	65 cm alamitta eväleikatuille. Rasvaevälliset rauhoitettu*.	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk	Ei rajoitusta	85 mm	Vaellusaikainen (1.8-30.11) verkkokalastus kielletty alueellisesti määritellyillä reiteillä. Kuturauhoitus joessa kuten nykylaissa.
Järvilohi	65 cm alamitta eväleikatuille. Rasvaevälliset rauhoitettu*.	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk	Korkeintaan 3 koukun kärkeä 1.6-15.9 välisenä aikana. Muulloin ei rajoitusta	85 mm	Vaellusaikainen (1.8-30.11) verkkokalastus kielletty alueellisesti määritellyillä reiteillä. Kuturauhoitus joessa kuten nykylaissa.
Järvitaimen	65 cm alamitta eväleikatuille. Rasvaevälliset rauhoitettu*. Koskikalastuskohteissa aluekohtainen alamitta eväleikatuille.	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk	Korkeintaan 3 koukun kärkeä 1.6-15.9 välisenä aikana. Muulloin ei rajoitusta	85 mm	Vaellusaikainen (1.8-30.11) verkkokalastus kielletty alueellisesti määritellyillä reiteillä. Kuturauhoitus joessa kuten nykylaissa. Koskikalastuskohteissa verkkokielto.
Kuha	50 cm alamitta ja (varauksella) kappalerajoitettu 70 cm ylämitta	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk, mistä 1 kpl saa olla ylämitan ylittävä	Ei rajoitusta	60 mm	Kuturauhoitus 15.5–15.7 välisenä aikana alle 5 metrin syvyisillä vesialuilla tai alueellisesti erikseen mainituilla kutualueilla
Hauki	60 cm alamitta ja (varauksella) kappalerajoitettu 80 cm ylämitta	Tulee mahdollistaa vähintään 3kpl / henkilö / vrk, mistä 1 kpl saa olla ylämitan ylittävä	Ei rajoitusta		

*) Rasvaevällisten rauhoitus voidaan määritellä vesistöittäin sekä järvilohelle että taimenelle erikseen. Taimenelle kelpaa pienikin puro ja niitä kunnostetaan jatkuvasti ympäri Suomea. Järvilohen osalta suljetuissa vesistöissä voidaan istuttaa perustellusti myös rasvaevällisiä.

Viittaukset

[1] http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tyoraportit/kuhan_kalastuksen_ohjaus.pdf

[2]

http://yle.fi/uutiset/tiedemies_kuhan_alamitan_nosto_toisi_saaristomerelle_pietarin_kalansaaliita/653560

[4](#)